

30.01.2021

לכבוד,

מר אביגדור קפלן

מנכ"ל משרד העבודה, הרווחה

והשירותים החברתיים

בפקס: 02-5632541

שלום רב,

הנדון: ההפליה בחלוקת תמיכת קמחא דפסחא לנזקקים

מכתבנו מיום: 29.10.2020, 9.02.2021
מכתבכם מיום: 27.12.2020, 14.02.2021

קיבלנו בתודה את מכתבכם מיום 14.02.2021 והריני להשיב עליו כקלמן:

1. איננו משוכנעים בעניין השוויוניות הנטענת במכתבכם הנ"ל. כפי שהבהרנו במכתבינו הקודמים, כספי התמיכה כמעט ואינם מגיעים לאוכלוסייה הערבית. בדו"ח מבקר המדינה משנת 2014 ובעניין פעולות הממשלה לקידום הביטחון התזונתי, נמתחה ביקורת חריפה על אופן חלוקת כספי התמיכה הלא שוויוני. מבקר המדינה הפנה לעובדה כי לא נמצאה ולו עמותה ערבית אחת שקיבלה את התמיכה, והוא נימק כי "התמיכה אינה ניתנת לפי קריטריון של רמת אי הביטחון התזונתי של המקום, אלא על פי יכולת ההתארגנות של האוכלוסייה המתגוררת בו להקמת עמותה שיש בה לעמוד במבחני התמיכה, או לפי רצון של העמותות האחרות לסייע במזון לאוכלוסייה המתגוררת באותו מקום". על אף עבור יותר משש שנים מאז דו"ח המבקר, לא נעשה שינוי רציני בענין.
2. הפסיקה קבעה זה מכבר כי, המבחן לקיומה של אפליה הוא מבחן אובייקטיבי המתמקד בתוצאה של מימוש הפעולה השלטונית העומדת לביקורת (ר' בג"ץ 11163/03 ועדת המעקב העליונה לענייני הערבים בישראל נ' ראש ממשלת ישראל, סא(1) 1 (2006)). על פי המידע שנמסר מטעמכם, מבחן התוצאה מלמד על אפליה קיצונית לפיה העמותות הערביות מקבלות כ- 0.001% בלבד מסך כלל התמיכה, בעוד שהאוכלוסייה הערבית מהווה 20% מכלל האוכלוסייה, ומחצית האזרחים הערבים במדינה חיים מתחת לקו העוני על פי הדו"חות הרשמיים.
3. מכאן, הקריטריונים שנקבעו לקבלת התמיכה הם בעייתיים כי הם מובלים לתוצאה מפלה כנגד האוכלוסייה הערבית, והם טעונים שינוי. שכן, דרישת השוויון מחייבת פעמים אחדות נקיטת צעדים ייחודיים ויזומים על ידי הרשות בכדי להבטיח תוצאה שווה. מקל וחומר, כאשר עסקינן בזכויות בסיסיות הנגזרות מחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, הזכות למזון ולמינימום של קיום אנושי בכבוד (ר' פסקה 35 לדברי כב' השופטת ביניש בבג"ץ 10662/04 סלאח חסון נ' המוסד לביטוח לאומי, פ"ד סה(1) 782 (2012)).

4. נוסף על האמור, יצוין כי עוד במכתבנו הראשון מיום 29.10.2020 דרשנו מכם לפעול לפרסום המודעה בדבר התמיכה בשפה הערבית ובעיתונות הערבית. חרף דרישתנו, ועל אף חובת הפרסום בשפה הערבית על פי סעיף 25(ג) לנוהל לתמיכות מתקציב המדינה במוסדות הציבור לפי חוק יסודות התקציב, התשמ"ה - 1985, פרסום כזה לא נעשה, גם לא בתמיכה האחרונה שפורסמה במהלך חודש זה.

5. באותו הקשר יצוין כי, גם השם של התמיכה שמופיע בערבית עלול להטעות ולא יגרום לכך שעמותות הפועלות בחלוקת מזון בחברה הערבית יגישו בקשות. שכן השם, קמחא דפסחא, מתכתב עם החגים היהודיים בלבד ויכול לייצר סברה שמדובר בתמיכה ליהודים בלבד. על כן, ולצד הפרסום בשפה הערבית, יש לבחור לתמיכה שם מקביל בשפה הערבית שיש בו ללמד על היותה נוגעת לחלוקת המזון בתקופות החגים לכלל הדתות.

6. נוכח האמור לעיל, נראה על פניו כי שינוי הקריטריונים שמחילה ועדת התמיכות, לצד הפרסום בשפה הערבית ועדכון השם של העמותה, מתבקש לצורך הבטחת הגעת כספי התמיכה לאוכלוסיות הנזקקות ביותר.

7. על כן, אנו נבקש ;

- א. למסור לנו מידע אודות כמה חברים יושבים בוועדת התמיכות, ומי הם חבריה?
- ב. למסור לנו מידע מהם הקריטריונים על פיהם קובעת ועדת התמיכות את מספר הסלים המאושר לכל עמותה בכל אחד משני החגים?
- ג. להודיע לנו אילו שינויים, אם בכלל, בוצעו במבחני התמיכה לאחר פרסום דו"ח מבקר המדינה בשנת 2014 על מנת לאפשר חלוקה שוויונית של התמיכה בהתאם לרמת אי הביטחון התזונתי של האוכלוסיות הנזקקות?
- ד. להודיע לנו באם מתוכננים שינויים כלשהם במבחני התמיכה, בניסיון להבטיח חלוקה שוויונית לנזקקים מהאוכלוסייה הערבית אשר בצל מבחני התמיכה המונהגים כיום הם מופלים במבחן התוצאה, וכספים התמיכה אינם מגיעים אליהם חרף אי ביטחונם התזונתי החמור? במידה וכן, מה הם השינויים המתוכננים?
- ה. אנו נבקש לפרסם בשפה הערבית ובתקשורת הערבית את המודעה בעניין התמיכה, וזאת לפי דרישת הפרסום בערבית על פי סעיף 25(ג) לנוהל לתמיכות מתקציב המדינה במוסדות הציבור לפי חוק יסודות התקציב, התשמ"ה - 1985.
- ו. אנו נבקש לבחור לתמיכה שם מקביל בשפה הערבית שיש בו ללמד שמדובר בתמיכה הנוגעת לחלוקת המזון לנזקקים בתקופת החגים לכלל הדתות.

8. נודה להתייחסותכם בהקדם האפשרי.

Adalah The Legal Center for Arab Minority Rights in Israel

عدالة المركز القانوني لحقوق الاقلية العربية في اسرائيل
עדאלה המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל

בברכה,

נארימאן שחאדה זועבי, עו"ד

העתק: גב' יוכי אילוז, מנהלת מחלקת העזבונוות, משרד הרווחה, מייל: yochie@molsa.gov.il